
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

ZSOLTÁR 119 - XXI.

Zsoltár 119, 161-168

2015. 03.15.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: Máté evangéliuma 13. rész 44-46. vers

Imádkozzuk: Mennyei Atyánk, a mi Urunk Jézus Krisztusunk által, azzal az örömmel és magasztalással jövünk most Hozzád, hogy a drága kincset, mennyei országod nagy titkát, üdvösséget készítő szeretetedet, örök irgalmasságot nemcsak elrejtetted, hanem számunkra föl is tártad. Köszönjük, hogy rátalálhattunk, köszönjük a fölötte érzett örömünket. Kérünk, ezen a mostani ünnepi istentiszteletünkön is Igéd megerősítő szavával növeld ezt a mi örömünket, tedd teljesebbé elkötelezésünket, hogy mindenünket, amink van, oda tudjuk adni ezért a drága kincsért, mert abban foglaltatik igazi életünk, megváltásunk, szabadságunk, minden, amit nekünk készítettél és Krisztusban nekünk is ajándékozol. Kérünk, küldd el Szentlelkedet, töltsd be szívünket, áldd meg közösségünket, tedd teljessé örömünket. Krisztusért, szabadító Urunkért kérünk, hallgass meg bennünket. Ámen

Textus: 119. zsoltár 161 – 168. vers

A fejedelmek ok nélkül üldöztek engem; de a te igédőtől félt az én szívem. Gyönyörködöm a te beszédedben, mint a ki nagy nyereséget talált. A hamisságot gyűlölöm és útálok; a te törvényedet szeretem. Naponként hétszer dicsérlek téged a te igazságodnak ítéleteiért. A te törvényed kedvelőinek nagy békességük van, és nincs bántódásuk. Várom a te szabadításodat oh Uram! és a te parancsolataidat cselekszem. Az én lelkem megtartja a te bizonyágaidat, és azokat igen szeretem. Megtartom a te határozataidat és bizonyágaidat, mert minden utam nyilván van előtted.

Félek! Ma ez áll a zsoltáros fohászkodásának kellős közepén. Egyszerű és igaz vallomás: félek! Az előző két szakaszt olvasva azt láttuk, hogy nehezen elhordozható, kétségbeejtő helyzet bontakozik ki a zsoltáros körül. Korán kel - így mondja: szemem megelőzte a hajnali őrseget -, körbe pillant és látja, hogy gyülekeznek ellene, közelednek hozzá, ostromra készülnek. S ez a harc, mégpedig nyílt harc, ez a szorongattatás leginkább szellemi gyökerű; az a célja, hogy a zsoltárost eltávolítsa Istentől. Felfoghatatlannak tűnik, hogy miért zaklatja az egyik ember a másikat pusztán azokból, hogy hagyja el Istent, távolodjon el Tőle. De ha belegondolunk az emberi történelem nagy tragikus fordulataiba és harcaiba, belátjuk a zsoltárnak ezt az igazát. Sőt, meg is döbbenünk: ez valóban így van, ez nem képzelgés. Ahelyett, hogy az egyik ember siettetné, tuszkolná a másik embert Isten felé a boldog életre, ahelyett, hogy a királyi menyegző példázatának szava szerint kényszerítené bejönni a másikat a lakodalmas házba (ahogy Augustinus egyházatya magyarázta latinul az igét: *coge intrare!* – Lukács ev. 14,23), inkább azt látjuk, hogy az egyik ember hol szíves szóval, hol csalárdsággal, hol mosollyal, hol meg erővel kényszerítené a másikat kimenni, s távolodni.

Most tetőzik ez a történet. Azt mondja a zsoltáros: *a fejedelmek ok nélkül üldöznek engem*. Lám, nem pusztá képzet az üldözés! Igen, korábban meghagytuk és többször el is mondtam, hogy ha valaki nagyon szeret valakit - márpedig a zsoltáros szerelmes Istenbe - , akkor úgy is megvallhatja a ragaszkodását, hogy mindenki mást kizár, mi több, ellenséggé tesz. Anynyira szeretek valakit, hogy az összes többi embert csak utálni tudom. De itt kiderül, hogy az Istentől való eltántorításnak tényleg vannak vezérei. Ez a szó, hogy *fejedelem*, itt leginkább azt jelenti: nagy ember, tekintélyes ember, aki nem a születésénél fogva, nem valami választás során vagy hatalmi harc következtében, hanem az ügyessége folytán lett főnökké, tekintélyre. Lehet, hogy nem ül a trónon, lehet, hogy nem ő kapta a legnagyobb stábumot, mégis úgy tekintünk rá, mint tekintélyre. Az elmúlt húsz esztendőben Magyarországon unalomig koptattak egy szót. A rendszerváltás idején, mikor mindenféle nagy politikai viták zajlottak, sokan mondogatták: szakértők kellene ide, meg szakértő kormány. Szakértő ilyen, szakértő olyan: aki ért a dologhoz. Hadd fordítsam így ezt a szakaszt: a hozzáértők üldöznek engem. Mármint, akik nagyon értenek ahhoz, hogyan tántorítsanak el a hittől, hogyan beszéljenek le a hitről, szakértői annak, hogyan csepegtessék a szívembe ezeket a mondatokat: nem kell neked Istent keresni, nincsen remény, nincs is Isten, maradj te csak magadnak, építsd fel önmagadnak az életedet, legyél te a magad ura... S ha mégsem tántorodunk meg, nem hanyatlunk el Istentől, akkor megkezdődik az üldöztetés, tiportatás, vádoltatás, vegzálás. Erre mutat most a zsoltárnak ez a szakasza. Mégis, testvérek, nem ettől és nem ezektől fél a zsoltáros. Ismerünk sok

bátor vallomást. Ézsaiás próféta mondja egy helyen: az Úr az én szabadítóm, nem félek (Ézs 12,2). Az Úr az üdvösségem – mondja a zsolttáros – kitől félek? (Zsol 27,1) Ámbár – elmondotta –, nyugtalanító, nyomasztó, ijesztő a látvány, körül vették, bekerítették, közelednek hozzá, de – azt mondja itt, hadd olvassam még egyszer – a fejedelmek ok nélkül üldöztek engem, *pedig* a Te Igédőtől félt az én szívem. A Te igédőtől félek. Jób egyik barátja, Elifáz mondja, olyan ez a félelem, mint amikor az ember megsejti, hogy Isten közelében van: félelem szállt rám és rettegés, és megreszkettette minden csontomat (Jób 4,14). Beleremeg az ember, ha Isten ígéje megszólal, megretten az ember, ha az Ige, az isteni szó megcsendül a szívünkben. Nem morális félelem ez, ámbár morális félelmeink is vannak, és okkal. Jézus, például, a Hegyi Beszédben bemutat egy ilyen helyzetet: rángatok valakit a bíró elé, perem van vele, – s azt mondja Jézus, hogy békülj ki vele, míg oda nem értek a bíróhoz! Nehogy a bíró téged ítéljen el, mert akkor megfizetsz az utolsó fillérig! Ez morális félelem, s ez arra vezet, hogy jobb tartózkodónak lenni, nem kell olyan nagy garral lenni, nem kell a másikat állandóan bíró elé rángatni, mert még a végén kiderül, hogy én vagyok a hibás. Abba most nem akarok belemenni, csak jelzem, hogy sokszor látjuk ennek a morális félelemnek a megromlott oldalát is, amikor megalkuszunk egymással az emberek: te is hallgatsz, én is hallgatok, te is félrenézel, én is félrenézek, neked is egy kis előny, nekem is egy kis előny, ilyen sundám, bundám, csóórsszel megy a világ – mindenki sakkban tart mindenkit. De most nem erről beszélünk, nem morális félelem van a zsolttárosban. Nem is egzisztenciális félelem ez, ámbár ilyen is van; amikor például a nagy emberek elé megyünk, s várjuk a sorunkat és reszketünk. Behívat a főnök, s nem tudom, miért hívat. Amikor püspök lettem, nekem is azt tanácsolta valaki – nem volt jó tanács, nem is tartottam meg! – hogy ha jön hozzám valaki, várassam, hadd remegjen egy kicsit, hadd találgassa, hogy miért hívattam. De tudom, tapasztaltam, van, aki gyakorolja ezt. Mi meg, míg várunk, találgatjuk: lesz velem? Kicsinálnak, előreléptetnek? Ez egzisztenciális félelem.

De nem erről beszél a zsolttáros, hanem valami reszkető félelemről. Olvasom még egyszer Jób könyvéből: *félelem szállt rám és megreszkettette minden csontomat*. Miért? Mert Isten szólt. És ebben az a nagy dráma, hogy így minden más lesz. Az előző részekben arról beszélt, hogy hajnalban fölkel, kinézett a várfalon, látta, hogy megmozdult az erdő, mint Shakespeare drámájában, a Macbeth-ben, és elindult az erdő, végveszélyben van, ellene jönnek. De mindig hozzátette: Uram, Te velem vagy; Uram, Te itt vagy, – és ha Isten itt van és velem van, akkor, az Ő Igéje is itt van és velem van! Micsoda paradoxon ez, kedves testvérek! Nem kell félni senkitől: ha Isten velünk, kicsoda ellenünk!! Bizonyal senki, senki – mondja Pál apostol. – Isten velünk, az Ő Igéje a szívünkben van! És mit mond a zsolttáros? – reszketek, Uram, a Te Igédőtől! Mert az az igazság, hogy ami-

kor Isten megszólal, Igéjében közel lép, akkor isteni fensége, dicsőségének teljessége egy szempillantás alatt a helyünkre tesz bennünket. És akkor elpárolognak ezek a dicsőségre kisajátított, büszkélkedő mondataink: ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?! -, az Úr az én szabadítóm, kitől félnék!?! De szeretjük ezeket mondani! S aztán, ha jön a szabadító, jön az Úr, mindenek teremtője, mégsem tudok mást mondani, csak Ábrahámmal együtt azt, hogy por és hamu vagyok! Jaj, de sok szavam lett volna Istenhez, oh, de szerettem volna egész élettörténetemet elmondani, vagy a pillanatnyi gondomat elé önteni! De amikor megszólal az Úr, mint Jóbnak a forgószélből és azt mondja neki: nahát, szólj, hallgatlak, oktass és válaszolok neked! -, akkor Jób szájára tette kezét és nem tudott mit mondani... elszálltak a nagy gondolatai, odalett a bátorsága, odalett minden magabiztossága, mert Isten teremtői valósága előtt csak por és hamu az ember. Immánuel Kant, a nagy filozófus azt mondja nagy filozófiai munkájának, A tiszta ész kritikájának a végén, hogy két dolog tölt el csodálattal: a benne lakozó erkölcsi törvény és fölötte a csillagos ég. Ez nem csodálkozás, ez csodatát, ámulat, – ez legyőzöttség.

Uram – mondja a zsoltáros –, már üldöznek a főemberek, a szakértők, a hozzáértők, s lehet, hogy fogást is találnának rajtam. Mit? Hogy, például, nem félek a Te Igédttől. De ő fél.

Ugyanakkor hozzátesz egy másik mondatot: *gyönyörködöm a Te beszédedben*. Akkor, hogy van ez? Félek és gyönyörködöm, rettegek és ámulok? Megállok Isten előtt a magam por-létében, senkinek és semminek tudom egy pillanat alatt magam, – és gyönyörködöm. *Gyönyörködöm a Te beszédedben, mint aki nagy nyereséget talál*. Mintha Jézus szavát előlegeznék a zsoltáros mondása, ezt olvastuk a lekióban, a mennyek országáról. A mennyek országa hasonló az emberhez, aki kincset talál a szántóföldön, s felette való örömeiben elmegy, eladja mindenét és megveszi azt. Azt mondja a zsoltáros, Uram, úgy gyönyörködöm, úgy ujjongok, úgy megtelik a szívem örömmel, hálaadással, dicsőségérzéssel, édességgel, átadottsággal, mint amikor valaki nagy nyereséget, nagy kincset talál, – mint az az ember, akiről Jézus beszél, aki képes rá, hogy elmenjen és mindenét eladja. Mindenét: az egész életét. Nem foglalkozik immár azzal, hogy jó üzlet-e vallásosnak lenni, nem feszegeti, hogy jaj, hátha nagy elhamarkodottan mindent elkótyavetyéltem, mi lesz belőlem? Nem érdekli a mindennapos életbölcseesség, miszerint be kell osztani, gondolni kell a holnapra, holnaputánra, nem lehetek felelőtlen. Olyan öröm tölti el, ez a szerelmes öröme, hogy mindent odahagy. Mert aki igazán beleszeret egy szép lányba, egy kedves fiúba, az mindent odahagy, nem érdekli senki-semmi. Ahol a kincsed, ott a szíved. A világ legszebb szerelmi és legmegrendítőbb szerelmi tragédiái mind erről szólnak. Megláttam, betöltötte a szívemet, nem akarok mást... Mindent, mindent, még a magam életét is odaadom érte. Az a kérdés tehát, hogyan lehet egyszerre félni és gyönyörködni. Egyszerre

átélni, hogy minden csontom reszket, ráz a hideg, és ugyanakkor ujjongani forró buzgósággal. Néhány részét ennek megmutatja nekünk a zsoltáros. Így: *a hamisságot utálok, törvényedet szeretem*. Szereted az igazságot, gyűlölöd a hamisságot – mondja egy másik helyen egy másik zsoltár – ezért kent fel Isten, a te Istened örömnök olajával (Zsolt 45,8). Itt is ezt mondja: *a hamisságot utálok...* A régi görögök nagyon jól fordították ezt a hamisságot. Szó szerint hazugságnak kéne fordítani, ők igazságtalanságnak fordítják. Mintha azt mondaná: mindent utálok, aminek nincs köze a színtiszta igazsághoz. Utálok a ferdítést, utálok a hamis mértéket, utálok a hamisságot, utálok, amikor bűn és bűn alkut köt egymással. Hadd mondjam ezt ma, március 15.-én, egyszerű szóval: forradalmár vagyok. Elég volt! – ez a forradalom. Elég volt! Ahogy Márai Sándor mondja 1956 magyar forradalmáról: egy nép mondta: elég volt. De ezt minden forradalomról, 1848-ról is el lehet mondani, - egy nép mondta: elég volt. Elég volt a hazugságból, elég volt a hazudozásból, elég volt a félrebeszélésből, elég volt a 20. század nagy divatjából, a kettős beszédből: a háború=béke, a tudatlanság=erő, a szabadság=rabság. De ami már nem kettős beszéd, az ez: elég volt – ez a forradalom! Ez az Istenbe szerelmes ember forradalma. Majd hozzátesszi rögtön: *törvényedet szeretem*, mert nem tudok mást szeretni, csak azt, ami jó, az isteni értékrendet, amelynek a szerkezete szerint teremtette Isten ezt a világot, amely szerint ez a világ fönnáll, megmarad és mi is fönnállunk és megmaradunk.

Milyen egyszerű dolgokat mond Jézus a Hegyi beszédben!! Mi a törvény? Fölkel és lenyugszik a nap. Tessék ezt elhazudni! Mi az Isten szeretetének a törvénye? Hogy az élettörvény érvényes igazra és hamisra egyaránt. Tessék ebből valami mást kihozni! Mi az Isten jó rendje? Cselekedd ezt és élni fogsz. Tessék ellenpéldát hozni! Lehet élni ott, ahol az ember nem tiszteli atyját és anyját, lehet élni ott, ahol szabad ölni, lehet élni ott, ahol dicsőség lopni, lehet élni ott, ahol nemzeti sport felebarátunk ellen hamis tanúbizonyságot tenni? Lehet élni ott, ahol szent életkapcsolatokat törnek rípi-tyomra? Lehet élni ott, ahol az ember mindig csak a máséba néz? Aki tud ezekre bizonyító példát, kedves testvérek, tudassa velünk. Én nem tudok. A Te törvényedet szeretem, az életet szeretem, gyűlölöm a hamisságot és utálok, gyűlölöm a halált és utálok! Ime, hát így van, hogy egyszerre félek és gyönyörködöm.

Aztán azt mondja, hogy: naponta hétszer elmondom, naponta hétszer hirdetem, *naponta hétszer kikürtölöm a Te igazságos ítéleteidet*. Naponta hétszer. Lehet ebből órábeosztást is tenni. Emlékeztek, szóba hoztam, hogy a régi szerzetesrendek reguláiban benne volt a 119. zsoltár. Úgy osztották be a napot, hogy a nap hét szakaszában elmondták a zsoltár egy-egy részét. Lehet így is. De ez, hogy naponta hétszer, azt jelenti: mindig. Mindig. Ez nem hét pillanatát jelenti a napomnak, mondjuk, régi falusi szokás szerint, hétszeri harangozással. De ez itt: mindig. Mindig hirdetem, mindig

elujjongom, mindig mindenkinek elmondom, Uram, igazságos útaidat. S azért dicsérlek naponta hétszer, mert a Te törvényed kedvelőinek békességük van és nincs bántódásuk. Elmondom, elujjongom, – és békességem van, nincsen bántódásom.

Így kellene pontosan visszaadni: nem fogok semmiben sem megbotránkozni. És ez azért fantasztikus, mert a vallásos emberről általában az a szóbeszéd járja, hogy képmutató, erénycsósz, farizeus, aki sokat beszél az Isten szent törvényéről, igazságos ítéletéről, állandóan azt emlegeti, naponta hétszer meg hetvenhétszer is harangoztat róla, de csak teszi a külsőt, a mázat, az álarcot. Buzgóság látszatát kelti, mert valami baj van belül. S megmondom őszintén, testvérek, hogy amikor kiújul az istentelen emberek rohama a vallásos ember ellen, amely jogtalan és alaptalan és igaztalan – ahogy itt mondja: a fejedelmek ok nélkül üldöznek engem –, tehát ha nincs is okuk rá, egy csekély okot magunkban, a szívünkben csöndesen ismerjünk el. Miért nem tetszünk mi, hívő emberek? Mi, reformátusok – ne menjünk messze! -, mi miért nem tetszünk? Talán azért, mert nem gyakoroljuk azt, amit a zsoltáros mond: a te törvényed kedvelőinek békességük van, vagyis, most szó szerint fordítom: nem botránkozom meg. Kálvin mondja – Kálvin! –, ha Istenben járok, az Ő szent Igéje eltölt engem és szeretem az Urat és megkóstoltam az Ő könyörületét, a következő lépésem lesz, hogy irgalmasságot gyakorlok és nem taposom meg két lábbal az én gyenge testvéreimet nyomorúságában, bajában, kísértésében és bukásában. Ha valamiért nem tetszünk mi, keresztyének – hadd legyek őszinte! – az éppen az, hogy sokszor szinte várva várjuk az alkalmat, hogy elbotoljon a gyenge, elkapja valakit a kísértés, mutatkozzék az életében a vétek. És akkor odaugrunk és megtapossuk. Ujjongunk, hogy végre van valami bűn, na végre, van mit (kit) utálni!

Azt mondja a zsoltáros: akik a Te igazságodat szeretik, azoknak békességük van, és nem botránkoznak meg. Mert nemcsak annak jaj, aki megbotránkoztat (annak jobb, ha követ kötnek a nyakába és a tengerbe vetik – Lukács ev. 17,2), hanem annak is jaj, aki botránkozik. Itt nincs botránkö. Itt Isten irgalmassága uralkodik, Isten könyörülete hat át mindent. És ahogyan egykor a régi zsidóknak szólt a törvény: az árvát, a jövevényt, az özvegyet fogadjátok be, mert egykor ti is jövevények voltatok, most ezt parancsolja a zsoltár: a gyengét, a botladozót, a megkísértettet fogadjátok be, mert ti is megirgalmazottak vagytok. Mert egykor ti is gyengék voltatok, vétkezők voltatok, megkísérthetők voltatok, mert egykor nem volt ott a szívetekben Istennek csodálatos Igéje. Ne botránkozz meg, de ne is nézz félre. A legnehezebbet kéri az Ige: szeress. Ne botránkozz meg, ne nézz félre, ne ütközz meg, ne köss kompromisszumot. Szeress!

És hogy ez miképpen lehetséges azt is elmondja a zsoltáros. Így mondja: *várom a Te szabadításodat, oh, Uram, parancsolataidat megcselekszem. A múlt alkalommal ízelítőt kaptunk abból, hogy hányféle módon szabadít*

bennünket Isten, csak a szavakat mondom újra: kihúz a mélyből, kivált a rabságból, életre lehel, tágas teret nyit nekem. Most mintegy összefoglalóan, az egészre visszatekintve azt mondja a zsoltáros: várom a Te *szabadításodat*. Várok. Nem vagyok még teljesen bölcs, nem vagyok még nagyon okos, még szorongatásban vagyok, még küzdelmeim vannak. Egyszerre ott van a szívemben a szent rettegés és a gyönyörködés, egyszerre ott van bennem a harag és felháborodás a rossz miatt és közben szeretet az Isten igazsága iránt. Uram, most nem tudok mást tenni: várom a Te nagy szabadításodat. Várok, a szabadítás mutatja meg, hogy megtartasz, megmentesz, megóvsz. Van olyan zsoltárfordító is, aki így fordítja: várom a Te üdvözítésedet, mert ebben a szóban benne van a mi Jézusunk neve: mert Jézus azt jelenti, hogy megtartó, üdvözítő. Várom Uram, a Te szabadításodat, – várom az üdvözítést. Hogyan? Így hangzik az utolsó vers: *megtartom határozataidat és bizonyosságaidat, mert minden utam nyilván van Te előtted*. Uram, nincs Előtted titkom.

Így kezdődött ez a szakasz: *félek*. És így véget: *nincs előtted titkom*. Isten elé menni félelmetes, rettenetes dolog. De milyen csodálatosan vezet bennünket Isten! Vezet önmagához, végig az Isten-ismeret és az önismeret útján, hogy eljussunk oda, amikor már nincs Előtte titkunk. Uram, az én útjaim, minden utam nyilván van előtted, nincs mit rejtegetnem, nincs mit titkolnom: elvezetett hozzád a szabadítás. A Heidelbergi Káté az eljövendő ítéletről szólván mondja, hogy az a Jézus Krisztus tér majd vissza bíróként, aki engem a kereszten megváltott. Akit az ember halálra ítélt, s aki hagyta, hogy halálra ítéljék, hogy ezáltal váltságot szerezzen, Ő lesz majd az én ítélő bírám. Ezért – mondja a káté – *felemelt fővel várom Őt*. Félek – és immár nem félek, s közte ott van a nagy váradalom, a boldog bizonyosság és tapasztalat, hogy Isten szabadítót adott nekünk a mi Urunk Jézus Krisztusban. Legyen Neki ezért dicsőség minden időben. Ámen

Imádkozzunk!

Köszönjük Urunk, hogy egyszerre adod az erőt, a bátorságot ahhoz, hogy azt mondjuk, elég volt, nem akarunk többé hamisságban, hazugságban, létrontásban, elveszésben és halálban élni! – és adod a boldog örömet is, hogy gyönyörködhessünk szent életrendedben, igazságodban, szentségedben, szabadításodban. A Te Igéd után áhítózunk, hogy betöltse szívünket és életünket, ígéreteidre vágyakozunk, hogy szavad megerősítsen bennünket, szabadításodra várunk, hogy valósággal szabadok legyünk. Szabadításodra várunk, hogy egész életünkkel dicsóíthessünk, nagyságos dolgainat elmondhassuk, hogy ne kelljen félnünk, hogy egész életünk leplezés nélkül nyilvánvaló legyen szereteted előtt.

Kérünk, áldd meg ezt a sóvárgásunkat, pecsételd be szívünkbe a boldog bizonyosságot, hogy Krisztusban megfizetted bűneink árát, eltörölted vétkeinket, lerontottad a válaszfalat, tágas teret nyitottál nekünk, kiszabadí-

tottál bűnből és halálból, átvittél az Ő szerelmes országába.
Köszönjük meg a mai napon mindazokat akiknek adtál bátorságot és erőt,
hogy nemet mondjanak a rosszra és igent mondjanak a jóra. Áldunk és
magasztalunk, akik életüket is készek voltak adni a nagy és drága kincsért.
Kérünk, áldd meg és szenteld meg mai ünnepünket leginkább úgy, hogy
szívünket magad felé fordítod, hogy boldog bizodalomban kérhessük gyó-
gyító erőidet, vigasztaló hűségedet, megerősítő irgalmasságodat. Kérünk
Krisztusért, szabadító Urunkért, aki elvégezte számunkra a nagy szabadí-
tást, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen